

Juutalaismuseon tarve Suomessa

Kyselytutkimus Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenistölle oman museon perustamisen tarpeesta, oman museon tehtävistä ja sisällöistä.

Pia Feinik

Jyväskylän yliopisto

Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos TAIKU

Museologia

Aineopintojen metodiseminaariesitelmä

Ohjaaja: Professori Janne Vilkuna

19.5.2011

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
2. TUTKIMUKSEN PAIKANTAMINEN	5
2.1 Kyselytutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelma	4
2.2 Aikaisempi tutkimus	6
2.3 Tutkimusaineisto ja tutkimusmenetelmät	8
2.4 Kyselytutkimukseen vastanneet seurakuntalaiset	10
3. SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN JÄSENISTÖN ASENNE OMAN MUSEON PERUSTAMISEEN	13
3.1 Suomen juutalaisten pitkä historia oman museon perustamisen motiivina	14
3.2 Suvaitsevaisuuden lisääminen juutalaismuseon tehtävänä	15
3.3 Oikea ja luotettava tieto	16
3.4 Museo identiteetin rakentajana ja vahvistajana, ja ihmisen muistin jatkeena	17
3.5 Ei riittävästi substanssia?	19
4. JUUTALAINEN ELÄMÄ MUSEOSSA	20
4.1 Juutalaisten historia ja nykypäivä Suomessa ja muualla maailmassa	20
5. JUUTALAISMUSEON MUOTO	22
6. YHTEENVETO	24
Lähteet	28

Liite 1

Kyselytutkimuslomake Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenistölle

1. JOHDANTO

Tämän museologian aineopintojen seminaarityön juuret ovat aviomiehekseni, jonka juutalainen esi-isä joskus 1800 –luvulla saapui Venäjältä Suomeen ja Hämeenlinnaan, erään tarinan mukaan tsaarin armeijan tallirengiksi.¹ Tuosta kaukaisesta miehestä ja hänen jälkeläisistään on tänä päivänä jäljellä kutakuinkin tuo armas siipani, sukunsa vanhin, Suomen juutalainen jo ties kuinka monennessa polvessa.

Meidän kotimme on koruton nokialaisen omakotitaloalueen rintamamiestalo. Tuo päällisin puolin tavanomaiselta vaikuttava talo on pullollaan esineitä, osa tosin pahasti rempallaan, mutta kuitenkin, täynnä kiehtovia tarinoita ja ilmentymiä Suomen juutalaisesta kulttuurista ja uskonnosta. Mieheni lapsuudenkodin esineet, tekstiilit ja huonekalut ovat kiehtoneet minua aina, mutta vasta anoppini poismenon myötä juutalainen kulttuuri kosketti minua syvältä. Kun kellarimme sitten jonkin ajan kuluttua oli täynnä minulle käsittämättömiä, lähes vieraan kulttuurin esineitä, havahduin ensimmäisen kerran ajattelemaan miten käy tämän kulttuurin, joka on koko historiansa ajan joutunut kamppailemaan ja todistelemaan olemassaoloaan. Näinkö se päättyy jonkun kellariin ja häviää pikkuhiljaa sieltä taivaan tuuliin?

Tuolloin ensimmäisen kerran ymmärsin, kuinka tärkeä rooli museoilla on meidän inhimillisessä elämässämme. Vaikka ajat muuttuvat ja sukupolvet vaihtuvat, museoissa meidän on mahdollista saavuttaa edes häivähdys jostain, joka on kenties jo muuten iäksi menetetty, tai jotain mistä ei ollut osannut uneksiakaan.

Tänä päivänä, kun jokainen aluksi kummalliseltakin vaikuttanut esine on löytänyt kodissamme oman paikkansa, ja nojaudun jättimäiseen kultaiseen nojatuoliin², voin aistia palasen jotain kadotettua. Hiljaa toivon, että tämän seminaarityön kautta kenties minäkin voin osaltani olla mukana säilyttämässä juutalaista kulttuuria.

Tämä museologian aineopintojen seminaarityö sijoittuu heritologian ydinkysymysten ja sitä kautta muistiorganisaatioiden perustehtävien äärelle. Jyväskylän yliopiston

---

¹ ”Ensimmäisten yksittäisten juutalaisten tiedetään muuttaneen Suomeen jo 1700 –luvun lopulla, mutta varsinainen pysyvä juutalaisuus syntyi 1800 –luvun puolivälissä, kun Suomessa palvelleet tsaarin armeijan juutalaiset saivat luvan asettua asumaan maahanamme” Kantor, London-Zweig, Muir 2006, 8

² Tuolissa oli mieheni lapsuuden kodissa saanut istua vain Zeide, arvostettu isoisa.

museologian Professorin, Janne Vilkunan mukaan nykyaikaisilla muistiorganisaatioilla³, on kolme yhteiskunnallista, toisiinsa lomittuvaa perustehtävää. Hänen mukaansa ensimmäinen näistä tehtävistä on tehdä näkyväksi ajan jälkiä. Näiden jälkien avulla yksilöiden ja yhteisöjen on mahdollista asettaa itsensä suhteessa menneisyyteen, nykyisyyteen ja tulevaisuuteen. Toinen perustehtävä liittyy inhimillisen elämän jatkumoon, jossa muistiorganisaatiot Vilkunan mukaan haastavat ottamaan vastuun omasta elämästä, lähimmäisistä ja ympäristöstä. Hänen mukaansa muistiorganisaatiot kannustavat tarttumaan elämään juuri nyt. Kolmas muistiorganisaatioiden perustehtävä on luoda turvallisuutta sekavaan ja uhkaavaan maailmaan. Vilkunan mukaan muistaminen onkin unohduksen ja kuoleman vastavoima, mahdollisuus tehdä ajallisesta ihmisestä edes jollain tasolla ajaton.⁴ Tutkimukseni tulee käsittelemään kaikkia näitä teemoja.

Etenen tutkimuksen käsittelyssä siten, että ensin täsmennän tutkimusongelman, jonka jälkeen kuvailen tutkimusaineistoa sekä tutkimusmenetelmän. Toisessa luvussa siirryn empiiriseen tarkasteluun jossa kuvailen kyselyyn vastanneiden henkilöiden muodostamaa rakennetta. Kolmannesta luvusta lähtien käsitelen kyselytutkimuksen aineistoa, jossa kartoitan juutalaisten seurakuntien jäsenistön toiveita oman museon toiminnan ja sisältöjen suhteen.

Tutkimusraportissa kartoitetaan seuraavia kysymyksiä:

- Koetaanko Suomen juutalaisen seurakunnan jäsenistön piirissä oman museon perustaminen tarpeelliseksi?
- Minkälaisin seikoin museoajatusta kannatetaan tai vastustetaan ja miksi?
- Minkälaisen museologisen toiminnan seurakuntalaiset kokevat tärkeäksi omalla kohdallaan?
- Minkälaisena juutalaisuus näyttäytyy seurakuntalaisille itselleen tänä päivänä?
- Minkälaisia toimintoja ja sisältöjä juutalaiset liittävät omaan kulttuuriinsa Suomessa?
- Millä tavoin Suomen juutalaiset ovat mukana rakentamassa yhteistä moniarvoisuuden yhteiskuntaa?

---

³ Kirjasto-, arkisto- ja museolaitos eli ”Kamut”, Kinanen (toim.) 2009, 28

⁴ Kinanen (toim.) 2009, 17-18

2. TUTKIMUKSEN PAIKANTAMINEN

"Juutalainen on henkilö, joka aamulla avaa sanomalehden ja ensimmäiseksi etsii ne uutiset, jotka käsittelevät Israelia tai juutalaisia maailmalla. Jos mitään ei löydy, hän huoahtaa helpotuksesta."⁵

Historiallisesti juutalaiset ovat lähtöisin Jerusalemin ympäristöstä, Juudeasta, jossa heillä oli noin kolme vuosituhatta sitten oma valtakuntansa Israel. Valtakunta ja sen pääkaupunki kuitenkin tuhottiin vuosisatoja kestäneissä taisteluissa, ja johti lopulta juutalaisten hajaantumiseen, diasporaan kaikkialle maailmaan. Israelin tuhoutuminen ei kuitenkaan merkinnyt juutalaiskansan tuhoa, vaan uskonto säilyi vahvana, toisistaan erille joutuneita juutalaisia yhdistävänä voimana. Toora⁶ ja Talmud⁷ luovat edelleen tänäkin päivänä keskeisen merkityksen juutalaisille, jotka eivät muutoin ole rodullisesti, etnisesti tai kielellisesti yhtenäinen ryhmä. Juutalaiset ovat kuitenkin säilyneet Suomessa ja muualla maailmassa omaleimaisena kansana, jonka monenkirjavat vaiheet kietoutuvat merkittävällä ja usein kohtalokkaallakin tavalla maailmanhistoriaan. Juutalaiset kuuluvat kaikkialla vähemmistöön - ainoan poikkeuksen luonnollisesti muodostaa Israelin valtio.⁸

Maailmalla siellä missä on juutalainen yhteisö, löytyy usein myös juutalaismuseo. Nykyisin olemassa olevat juutalaismuseot on perustettu toisen maailmansodan jälkeen sekä muistuttamaan sodan kauhuista, että kertomaan juutalaisesta rikkaasta kulttuurista yleisesti. Maailmalla juutalaismuseoiden tärkeimpinä tehtävinä voikin nähdä laajasti juutalaisen kansan vaiheiden kuvaamisen, juutalaisuuteen liittyvän tiedon lisäämisen ja juutalaisen kulttuurin säilyttämisen.⁹

⁵ Torvinen 1989, 210

⁶ Vanhan testamentin viisi Mooseksen kirjaa.

⁷ Juutalaisten yhteiskunnallisten ja lainopillisten kirjoitusten kokoelma.

⁸ *Israelissa on noin 7 400 000 asukasta, joista lähes 81,5 % on juutalaisia. Puolet kaikista juutalaisista on syntynyt Israelissa ja he kuuluvat ensimmäisen tai toisen polven israelilaisiin, kun taas loput ovat maahanmuuttajia yhteensä noin 80 eri maasta. Noin 17 % väestöstä on arabeja, joista suurin osa on muslimeja ja loput 1,5 % ovat kristittyjä, druuseja tai kirgiisejä.* 24.5.2011 http://www.goisrael.com/Tourism_Fin/Tourist+Information/Facts+and+Figures/Population.htm

⁹ Kirjoittaja on käynyt läpi juutalaismuseoiden internetkotsisivuja maailmanlaajuisesti kevään 2011 aikana ja laatinut yhteenvedon museoiden perustamisvuosista sekä museoiden itsensä kotisivuillaan ilmoittamista toimintojen tavoitteista. Aineisto kirjoittajan hallussa.

2.1 Kyselytutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelma

Tämä museologian aineopintojen seminaaritutkimus kokoaa suomalaisten juutalaisseurakuntien jäsenet saman kyselytutkimuksen alle, jonka tavoitteena on selvittää millä tavoin Suomen juutalaiset suhtautuvat oman kulttuurinsa esittämiseen heritologian keinoin. Tutkimuksen avulla on mahdollista saada tietoa Suomen juutalaisten odotuksista oman seurakunnan toiminnan suhteen. Ajankohtaisen tiedon saaminen juutalaisen yhteisön toivomuksista yhteiskuntaamme ja omaa seurakuntaansa kohtaan on tärkeää kulttuuripolitiikan suunnittelussa, toteuttamisessa ja vaikutusten arvioinnissa.

Tämän museologian tutkimuksen lähteinä ovat internetkyselynä toteutettu kyselytutkimus, haastattelut sekä alan kirjallisuus ja juutalaisen seurakunnan oma lehti *Hakehila*. Tutkimusotteina ovat kvantitatiivinen, eli määrällinen ja kvalitatiivinen eli laadullinen analyysi, joiden tavoitteena on yhdessä selvittää millä tavoin Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenet suhtautuvat oman kulttuurinsa esittämiseen heritologian keinoin.

Oma tähänastinen kokemukseni museologian tehtävissä toimimisesta ja sitä kautta myös museoalan kentän ymmärtäminen auttavat havaitsemaan tutkimuksen olennaisimmat seikat. Vaikka omalla intohimolla on tärkeä rooli tutkimuksessa, on kuitenkin tärkeää säilyttää riittävä etäisyys tutkimuskohteeseen, sillä tutkijalle objektiivisuus on aina tärkeä työväline.

2.2 Aikaisempi tutkimus

Aikaisempaa tutkimusta Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenistön asenteista oman museon perustamiseen ei Suomessa ole tehty. Sen sijaan keskustelua Suomen juutalaisen identiteetin säilyttämisestä ja tallentamisesta on vuosien ajan käyty Juutalaisen seurakunnan omassa julkaisussa, *Hakehilassa*. Tässä tutkimuksessa käytössäni ovat olleet *Hakehila* vuosikerrat 2002-2011.

”Olemme osoittaneet olevamme aktiivinen ja elinvoimainen juutalainen yhteisö, joka on sitoutunut säilyttämään ja varjelemaan edellisiltä sukupolvilta saamaamme arvokasta perintöä.”¹⁰

Tärkeimmän Suomen juutalaisten historiaa käsittelevän teoksen *Kadimahin* on kirjoittanut Taimi Torvinen 1989. Vuonna 2006 julkaistu *Le Chaim!* on puolestaan Suomen juutalaisten historiaa pääosin valokuvina esittelevä teos.¹¹ Suomalaisvoimin vuonna 1998 koottu teos *Juutalainen kulttuuri*¹² myös osaltaan valottaa Suomen juutalaisten kulttuuria.

Tanskalaisen Århusin yliopiston tutkija Katalin Deme, käsittelee *Nordisk Museologi* –lehden artikkelissaan *Jödiska museer, jödiske identiteter og stereotyper* juutalaismuseoihin liittyviä juutalaisen identiteetin ilmenemismuotoja ja stereotyyppioita.¹³

Suomen museoliiton julkaisuissa *Museologia tänään*¹⁴ ja *Museologian perusteet*¹⁵ käsitellään keskeisiä museotyön- ja teorian periaatteita. Teokset luovat teoreettista pohjaa kulttuuriperinnön tutkimiselle, ja ovat tällekin seminaarityölle tärkeitä perusteoksia. Viime vuonna julkaistu *Suomen museohistoria*¹⁶ puolestaan valottaa laajasti suomalaisten museoiden syntymekanismeja.

---

¹⁰ Hakehila 4/2009, Rony Smolar artikkelissaan ”Kirjoitetaanko meille hyvä vuosi 5770?”

¹¹ Kantor, London-Zweig, Muir, 2006

¹² Harviainen, Illman (toim.) 1998

¹³ *Nordisk Museologi* 2/2010. Parhaillaan Deme Katalin kirjoittaa artikkelia juutalaismuseoista Keski-Euroopassa vuoden 1989 jälkeen ja on hiljattain julkaissut pitkän artikkelin juutalaismuseoista Prahassa, Bratislavassa ja Budapestissa. Sähköpostikirjeenvaihto Deme Katalinin kanssa 4.5.2011, aineisto kirjoittajan hallussa.

¹⁴ Kinanen (toim.), 2009

¹⁵ Heinonen, Lahti, 1988

¹⁶ Pettersson, Kinanen (toim.), 2010

2.3 Tutkimusaineisto ja tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen kohteena olivat Suomen juutalaisten seurakuntien, Helsinki ja Turku, - jäsenet keväällä 2011. Tutkittavan joukon rajaaminen Helsingin ja Turun seurakuntien jäsenistöön oli luontevaa, ja tutkimuksen toteutuksen kannalta toimivinta. Hyötynä juutalaisiin seurakuntiin kuuluvien henkilöiden ottamisesta tutkimuskohteeksi oli myös kohderyhmän vaivaton ja luotettava tavoittaminen seurakuntien itsensä välittämänä.

Otantatutkimus toteutettiin kevään 2011 aikana, ja tiedonkeruumenetelmäksi valikoitui internetkysely, sillä se on nykyaikainen, kustannustehokas, luotettava ja nopea tapa tavoittaa tarkoin rajattu kohderyhmä. Kyselyn linkki toimitettiin seurakuntien toimesta kaikille niille jäsenille joilla oli sähköposti käytössään. Seurakunnista kyselyn arvioitiin vastaanottaneen noin 1300 seurakunnan jäsentä joko kirjeitse tai sähköpostitse.¹⁷

Kaikkiaan kyselyyn vastasi 103 henkilöä. Kyselyyn vastanneiden määrä on täten noin 8% seurakunnan jäsenistöstä. On mahdollista, että mikäli kysely olisi toimitettu seurakuntien jäsenille myös perinteisenä paperiversiona, olisi vastausprosentti muodostunut kattavammaksi. Tilastojen mukaan internetiä käyttäviä eläkeläisiä ikäluokassa 65-74 vuotta on vain n.40%.¹⁸ Toisaalta kyselyyn vastanneista ainoastaan vajaa neljännes on internetin käyttäjien suurinta ikäluokkaa, 20 – 30 vuotiaita.¹⁹ Onkin siis mahdollista, että kyselyyn ovat vastanneet seurakunta-aktiivit, tai sellaiset henkilöt joille aihe on syystä tai toisesta tuntunut lähtökohtaisesti tärkeältä. Alle 20 –vuotialta seurakuntalaisilta ei tullut yhtään vastausta, vaikka juutalaisen kulttuuriperinnön vaaliminen tulee todennäköisesti heidänkin elämäänsä jossain vaiheessa koskettamaan. On siis mahdollista, että tieto kyselytutkimuksesta ei yksinkertaisesti saavuttanut nuorimpia seurakunnan jäseniä.

Tutkimuslomakkeen linkki toimitettiin Helsingin ja Turun seurakuntien toimesta jäsenistölle, jonka lisäksi tutkimuksesta kerrottiin seurakuntien jäsenkirjeessä. Tällä

---

¹⁷ Helsingin juutalaisen seurakunnan asiamiehen, Dan Kantorin kanssa 5.4.2011 käyty sähköpostikirjeenvaihto. Aineisto kirjoittajan hallussa. Kantorin mukaan Helsingin seurakunnassa on noin 1150 jäsentä, ja Turun seurakunnassa noin 160 jäsentä. Kaikkiaan Suomessa on tällä hetkellä Dan Kantorin arvion mukaan 1600-1700 juutalaista.

¹⁸ Hufvudstadsbladet 27.10.2010, Dagens figur

¹⁹ Kuvio 2.

tavoin pyrittiin saamaan kyselyyn mahdollisimman monta vastausta kattavan otoksen kokoon saamiseksi. Kyselyyn vastaaminen kyselysivustolla tapahtui anonyymisti, jonka toivottiin pitävän kynnyksen vastaamiseen matalana. Halutessaan vastaaja saattoi kuitenkin jättää myös yhteystietonsa. Jokainen yksittäiselle seurakunnan jäsenelle toimitettu kyselysivuston linkki oli henkilökohtainen, ja siten myös kertakäyttöinen. Tällä tavoin pystyttiin estämään saman henkilön osallistuminen kyselyyn useampaan kertaan. Kuitenkin esimerkiksi jokaisen perheenjäsenen oli mahdollista antaa vastauksensa erikseen.

Laaja-alaisesti seurakuntien jäsenistölle suunnattu kysely vaatii kysymyksenasettelun yleisemmällä tasolla. Kyselyyn perustuvan aineiston etuna on kuitenkin se, että tietoa saadaan suoraan seurakuntalaisilta itseltään. Asenteet ja odotukset seurakuntalaisten itsensä kertomana ovat autenttisia, ja siksi kiinnostavaa luettavaa.

Tutkimuskysymykset laadittiin yhteistyössä Helsingin juutalaisen seurakunnan asiamiehen, Dan Kantorin kanssa. Kysymysten muotoilu ja annetut vastausvaihtoehdot pyrittiin muokkaamaan sillä tavoin, että monitulkintaisuudelle ei jäisi sijaa niin vastaajan kuin annettujen vastausten tulkitsijankaan näkökulmasta. Tavoitteena oli että annetut vastaukset kuvaisivat vastaajien asenteita ja toivomuksia mahdollisimman tarkasti. Laaja-alaiselle, heterogeeniselle joukolle suunnattu kysymyslomake vaatii kuitenkin kompromisseja epävarmuustekijöiden ulossulkemiseksi. Otantatutkimuksen haasteena ovatkin luotettavuuteen liittyvät kysymykset kuten väärinymmärrykset tai mittausvirheet, joten tästä syystä kyselyssä tarjottiin sekä valmiita vastausvaihtoehtoja, että avovastauksia, kohtia joissa vastaaja saattoi muotoilla vastauksensa itse.

Kyselytutkimuslomake²⁰ koostuu neljästä osiosta. Ensimmäinen osio kartoittaa kyselyyn vastaajien taustatiedot. Toisessa osiossa tiedustellaan vastaajan mielipidettä siihen, tarvittaisiinko Suomessa juutalaisista ja juutalaisesta kulttuurista kertova museo. Kolmas osio kartoittaa vastaajien käsitystä siitä, minkälaisia asioita, esineitä tai tapahtumia Suomen juutalaisista kertovassa museossa voitaisiin heidän mielestään esitellä. Neljännessä kysymyssarjassa tiedustellaan eri museomuotojen mielekkyyttä vastaajille.

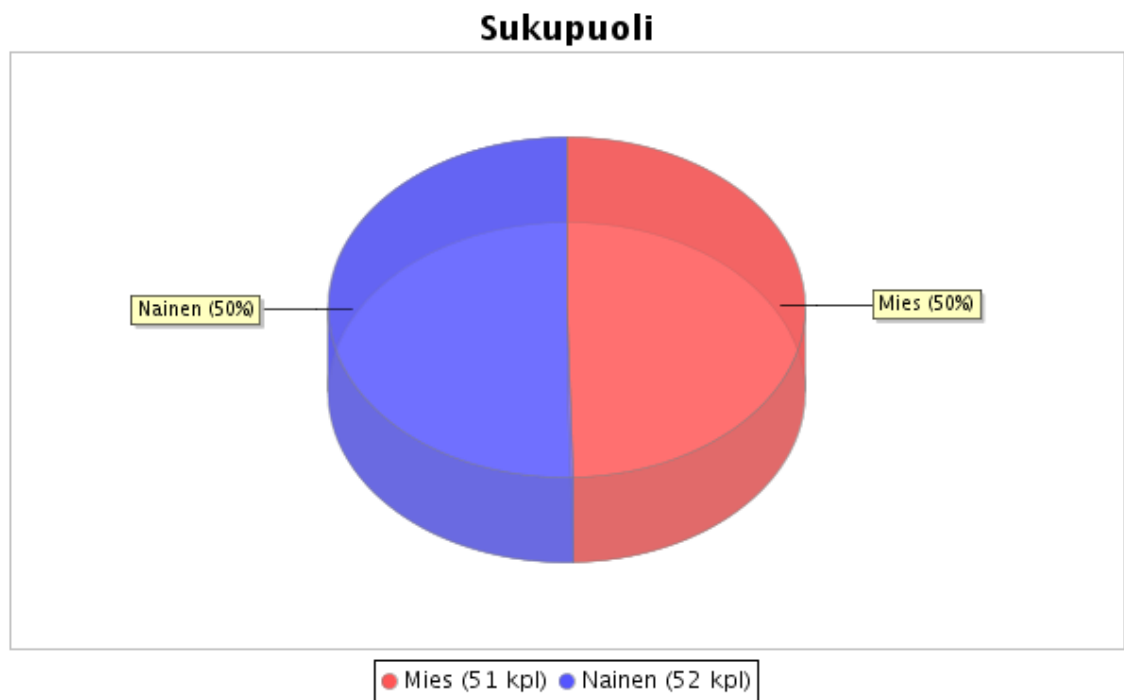
---

²⁰ Liite1 kyselytutkimuslomake

2.4 Kyselytutkimukseen vastanneet seurakuntalaiset

Asennetutkimukseen vastasi 52 naista ja 51 miestä. Kyselyn voidaan siis todeta kiinnostaneen molempia sukupuolia tasaveroisesti. Helsingin juutalaisen seurakunnan jäsenistön sukupuolijakauma ²¹ näyttäytyy hieman erilaisena, sillä naisia on hienoisesti enemmän, noin 55,6%. Kyselyyn vastaamisessa kunnostautuivat siis miehet hieman naisia enemmän.

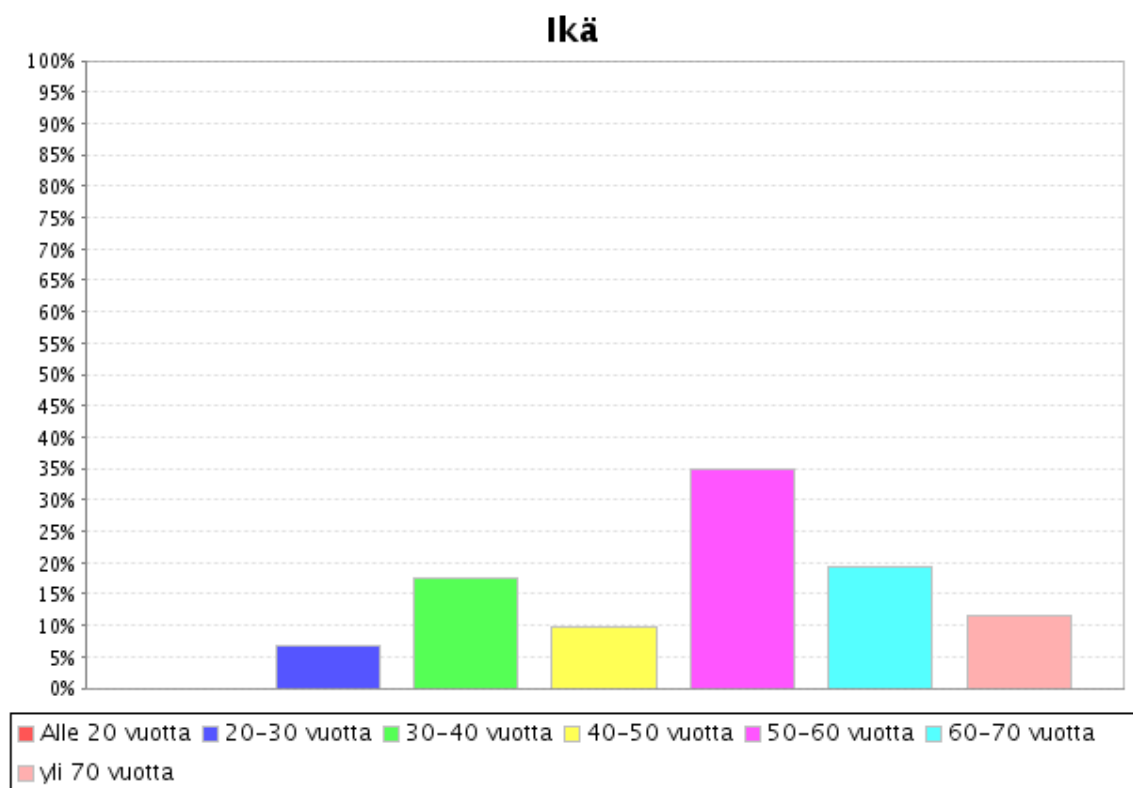
KUVIO 1.

²¹ Pysyvästi Suomessa asuvat Suomen Helsingin juutalaisen seurakunnan jäsenet, sukupuolijakauma 2011:
 Alle 20 N: 119 M: 123
 21-30 N:55 M:78
 31-40 N:50 M:62
 41-50 N:73 M:72
 51-60 N:69 M:69
 61-70 N:78 M:68
 yli 70 N:67 M:59
 Naisia yhteensä: 511, Miehiä yhteensä 408
 Helsingin juutalaisen seurakunnan tiedonanto 13.5.2011, aineisto kirjoittajan hallussa.
 Turun seurakunnan sukupuolirakenteesta ei tietoa.

Kyselyyn vastanneista juutalaisten seurakuntien jäsenistöstä suurin joukko, 35 prosenttia oli iältään 50-60 vuotiaita. Toiseksi suurin joukko muodostuu iältään 60-70 vuotiaista seurakuntalaisista, ja lähes samalla vastaajamäärällä kyselyyn osallistuivat 30-40 vuotiaat seurakunnan jäsenet. Kyselyyn vastanneiden ikäluokat noudattelevat melko tarkasti Helsingin juutalaisen seurakunnan jäsenistön ikärakennetta varttuneempien osalta.²² Sitä vastoin suurin ikäluokka, alle 20-vuotiaat, loistavat vastauksissa poissaolollaan.²³

KUVIO 2.

²² Pysyvästi Suomessa asuvat Suomen Helsingin juutalaisen seurakunnan jäsenet, ikäjakauma 2011:

Alle 20 yhteensä 242

21-30 vuotiaat, yhteensä 133

31-40 vuotiaat, yhteensä 112

41-50 vuotiaat, yhteensä 145

51-60 vuotiaat, yhteensä 138

61-70 vuotiaat, yhteensä 146

yli 70 vuotiaat, yhteensä 126

Helsingin juutalaisen seurakunnan tiedonanto 13.5.2011, aineisto kirjoittajan hallussa.

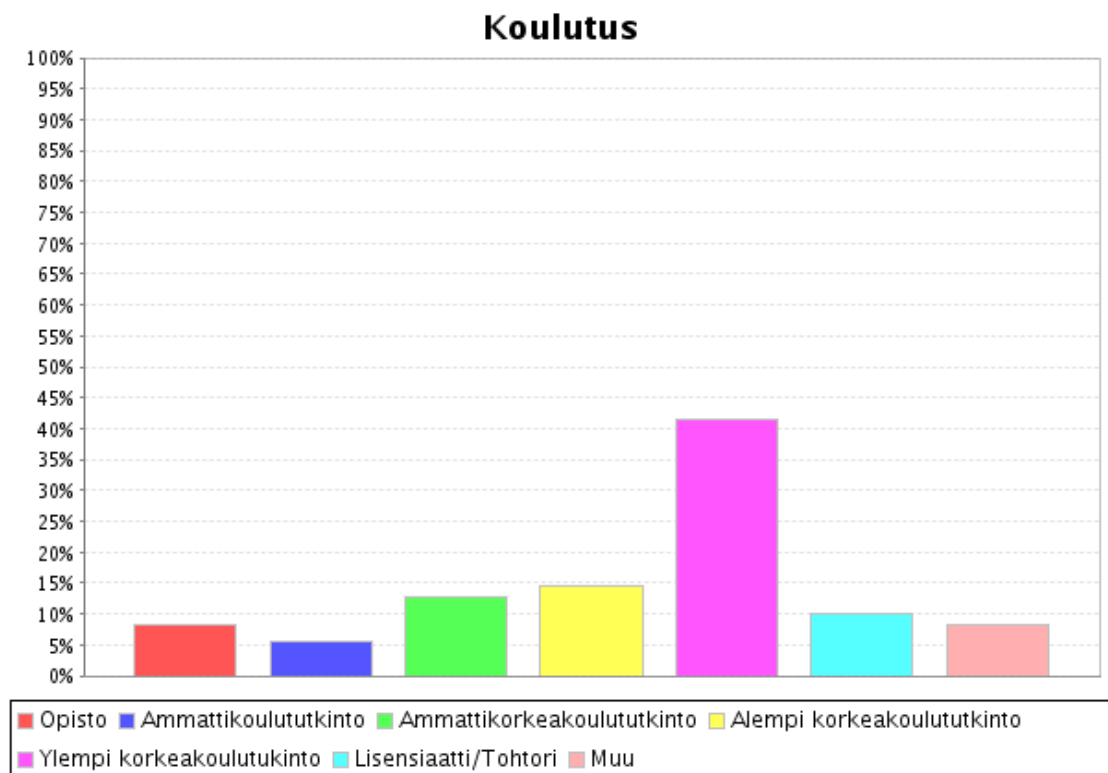
Turun seurakunnan ikärakenteesta ei tietoa.

²³ On mahdollista, että tieto kyselytutkimuksesta ei saavuttanut nuorimpia seurakunnan jäseniä.

Kyselytutkimuksesta ei sähköpostin ja seurakunnan kirjeen lisäksi kerrottu erikseen esimerkiksi koulussa tai harrastuspiireissä.

Kyselyyn vastanneista juutalaisten seurakuntien jäsenistöstä suurin joukko, 42%, omaa ylempään korkeakoulututkintoon. Kyselytutkimus on siis selvästi eniten kiinnostanut nimenomaan akateemisen tutkinnon suorittaneita henkilöitä. Ajantasaista tietoa Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenistön koulutustaustasta ei ole saatavilla, joten vertailua koko jäsenistöön ei luotettavasti ole mahdollista tehdä. Edellisen kerran Suomen juutalaisen väestön rakennetta on tutkinut Taimi Torvinen vuonna 1989 ilmestyneessä Suomen juutalaisten historiaa käsittelevässä teoksessaan *Kadimah*.²⁴ Viimeisen runsaan kahden vuosikymmenen aikana seurakuntaan on kuitenkin tullut runsaasti uutta ainesta Baltiasta ja Venäjältä Suomeen suuntautuneen maahanmuuton vuoksi²⁵. Tutkimusten mukaan koulutustaso on juutalaisten keskuudessa niin Suomessa kuin muissakin pohjoismaissa korkeampi kuin väestön keskimäärin. Tähän kyselytutkimukseen vastanneiden henkilöiden koulutustausta kulkee hyvin käsikädessä Torvisen teoksessa esitettyjen koulutustilastojen kanssa.

KUVIO 3.

²⁴ Torvinen 1989, 211

²⁵ http://fi.wikipedia.org/wiki/Suomen_juutalaiset 10.3.2011

3. SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN JÄSENISTÖN ASENNELLE OMAN MUSEON PERUSTAMISEEN

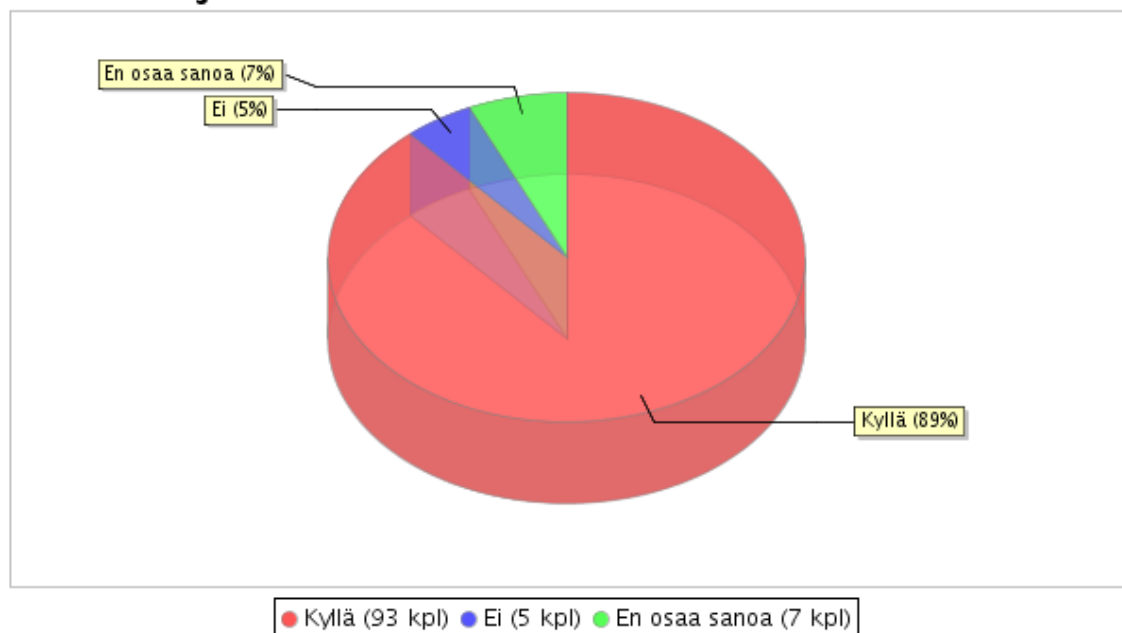
Kyselyyn vastanneista seurakuntalaisista selkeästi suurin joukko, 89%, kokee Suomen juutalaisista ja juutalaisesta kulttuurista kertovan museon tarpeelliseksi. Perusteluina museon perustamiselle löytyi heidän vastauksistaan monenlaisia, varsinaisen juutalaisen yhteisön ulkopuolelle suuntautuvasta sivistyksellisestä toiminnasta aina oman yhteisön kulttuurin tallentamiseen ja arvostamiseen, jotka ovatkin perinteisimpiä museoiden tehtäviä.

Seitsemän prosenttia vastaajista ei ollut osannut muodostaa mielipidettä asiasta. Valitettavasti kukaan heistä ei ollut perustellut vastaustaan, joten ei ole mahdollista saada selville miksi he olivat valinneet tämän vastausvaihtoehdon.

Sitä vastoin 5% vastaajista, suhtautui kielteisesti kysymykseen olisiko Suomessa tarvetta juutalaisista ja juutalaisesta kulttuurista kertova museolle. Kaikkien niiden henkilöiden, jotka valitsivat tämän vastausvaihtoehdon, perustelu oli samanlainen; He kokivat, että Suomen juutalainen yhteisö on määrältään liian pieni ja historialtaan liian ”vähäinen”, että sillä voisi olla oma museo.

KUVIO 4.

Tarvitaanko mielestäsi Suomeen Suomen juutalaisista ja juutalaisesta kulttuurista kertova museo?

3.1 Suomen juutalaisten pitkä historia oman museon perustamisen motiivina

Vastaajat perustelevat oman museon tarpeellisuutta erityisesti historiallisilla seikoilla. Monet vastaajista nostavat esiin Suomen juutalaisuuden vahvat, lähes kaksisataa vuotta vanhat perinteet, jotka ulottuvat monille yhteiskunnan eri aloille, talouselämään, kulttuuriin, politiikkaan, vielä tänäkin päivänä. Monet vastaajista myös muistuttivat juutalaisten olleen Suomen ensimmäinen vähemmistö, joka sai kansalaisoikeudet Suomen itsenäistyttyä. Juutalainen historia koetaankin seurakuntalaisten keskuudessa erottamattomaksi osaksi Suomen historiaa ja omasta kulttuurista halutaan ollaan ylpeitä. Suomen juutalaiset myös kokevat olevansa niin hyvin assimiloituneita valtaväestöön, että yhteisön esiin nostaminen olisi tarpeellista siitakin näkökulmasta.

”Juutalaisten historia Suomessa on kohta kaksisataa vuotta vanha. Se on hyvä syy.”

”Olemmehan osa tätä yhteiskuntaa.”

”Kunniakas historia on syytä säilyttää ja julkistaa.”

”Juutalaiset ovat osana Suomen historiaa.”

”Juutalaiset ovat olleet täällä yli 150 vuotta ja ovat osa Suomen kansaa. Juutalaisten kulttuuri on rikkaus myös Suomen kulttuurille”

”Vaikka vähemmistömmme on pieni, on se olennainen osa itsenäisen Suomen historiaa ja siksi ansaitsee oman museonsa.”

Monista vastauksista saattoikin lukea, että seurakuntalaisten mielestä juutalaisten pitkä historia Suomessa riittäisi jo itsessään oikeutukseksi omalle museolle, jonka vastaajat uskoisivat vahvistavan juutalaisuuden ja juutalaisten asemaa Suomessa edelleen. Monet vastaajat kokivat oman juutalaisen yhteisönsä olevan edelleen eheä ja elinvoimainen, alkuperäisenä hyvin säilynyt valtion harjoittamista sulauttamispyrkimyksistäkin huolimatta, ja siitakin syystä oman museon ansaitseva yhteisö. Suomen juutalaisyhteisö poikkeaaakin historialtaan muista itäeurooppalaista traditiota edustavista yhteisöistä siinä,

että se (lähes) säästy holokaustilta.²⁶ Juutalaisen tradition jatkuminen kotisijoillaan 40-luvulta eteenpäin ja uusien vaikutteiden sulautuminen siihen, tekikin monien kyselyyn vastanneiden mukaan Suomen juutalaisuudesta eräällä tapaa autenttisen ja sitä kautta erityisen kiinnostavan.

”Juutalaisten historia Suomessa on uniikkia, sodista lähtien. Se kuuluu osana Suomen historiaa. Myös muuttunut yhteisömme tänä päivänä on merkittävää, kulttuurimme säilyttäminen Suomen lakien alla ilman mitään ongelmia.”

“Finland has a story about its Jews to tell which is quite different from the history of Jews elsewhere.”

”Rikkaan kulttuuriperinnön tulee näkyä ja kertoa itsestään.”

3.2 Suvaitsevaisuuden lisääminen juutalaismuseon tehtävänä

Sen lisäksi, että vastaajat halusivat museon avulla nostaa juutalaisten historian Suomessa esiin, oli yksi tärkeimmistä motiiveista juutalaisuuden suomalaiseen yhteiskuntaan kuulumisen korostaminen moniarvoisuuden, monikulttuurisuuden ja suvaitsevaisuuden näkökulmista.

”Juutalaismuseon perustaminen Suomeen voi mielestäni auttaa suomalaisia hyväksymään sen, että Suomen kansaan kuuluu ihmisryhmiä, jotka ovat tulleet tähän maahan eri vaiheissa. Sen takia olen siitä mieltä, että tällaista museota tarvitaan.”

”Koska jokainen kulttuuri ja sen historia on tärkeä ihmiskunnalle.”

”On hyvä että yhteen paikkaan kerääntyy luotettavaa tietoa kaikista yhteiskunnan luokista, lajeista mahdollisimman monista/ monenlaisista henkilöistä jotka vaikuttavat kaikkien yhteiskuntien historian tuntemukseen. Ellei tiedä mitään ei voi ymmärtääkään ja ellei ole olemassa paikkaa mistä tietää voivansa saada luotettavia tietoja kaikki asiat alkavat parhaimmillaan vain polkea paikallaan ilman näköaloja edelleen kehittyvään tulevaisuuteen.”

”Tarvitsemme kasvot Suomessa.”

---

²⁶ Marraskuussa 1942 Suomen Valtiollinen poliisi Valpo luovutti Saksan turvallisuuspoliisille kahdeksan juutalaista pakolaista, jotka lähetettiin keskitysleireille Puolaan. 14.4.2011
http://fennojudaica.jehelsinki.fi/fi_his_holocaust.html

Vastaaajien mukaan Suomessa juutalaisten seurakuntien toiminta on ollut monimuotoista alusta alkaen. Heidän mukaansa juutalaisuus ei olekaan sanottavasti muuttunut, mutta viime vuosikymmeninä seurakunnan demografia on muuttunut maahanmuuton seurauksena. Monien vastaajien mukaan seurakunnat ovatkin tänä päivänä on aktiivisia ja moninaisia ja moniäänisiä yhteisöjä.

3.3 Oikea ja luotettava tieto

Useiden kyselyyn vastanneista mielestä valtaväestön keskuudessa yleinen tietämys juutalaisuudesta liikkuu hataran ja väärän tiedon välimaastossa, ja oma museo nähtiinkin mahdollisuutena luotettavan ja oikean tiedon antamiseen ja levittämiseen, ja myös sitä kautta myös suvaitsevaisuuden lisääntymiseen.²⁷ Museo nähtiin vastaajien keskuudessa siis myös vahvasti sivistyksellisessä roolissa. Vastauksista käy selvästi ilmi, että museoon toivottaisiin vierailijoita, erityisesti kouluryhmiä kaikista ikäluokista ja uskontotaustoista. Vastaaajilla oli myös vahva usko siihen, että turistit olisivat kiinnostuneita Suomen juutalaisista kertovasta museosta.

”Oikea tieto juutalaisista voi vähentää antisemitismii.”

”Koska juutalaisuudesta ja juutalaisten asemasta ja historiasta Suomessa liikkuu paljon väärää tietoa.”

”Yleistä infoa historiasta, josta esim. suomalainen koululainen tietää tosi vähän. Olisi laajemmaltikin mielenkiintoinen.”

”Tuntuu, että suomessa ei tiedetä kovinkaan paljon juutalaisesta historiasta ja kulttuurista. Uskon sen kiinnostavan monia ja rikastuttavan kulttuuritarjontaa suomessa.”

”Jotta laajempi yleisö saisi ymmärrystä juutalaisesta kulttuurista, historiasta ja perinteistä. Samalla se hyödyttää nuorisoa ja tulevia sukupolvia.”

Kyselyyn vastanneet juutalaisten seurakuntien jäsenet pitivät tärkeänä museon mukanaan tuomaa mahdollisuutta kertoa Suomen juutalaisten historiasta, siitä mistä he maahan saapuivat ja minkä vuoksi. Museon toivottiin myös valaisevan taustoja

---

²⁷ Kinanen (toim.) 2009, 121

juutalaisten harjoittamien ammattien alkuperiin sekä syitä kaupunkien "ghettoihin", siihen miksi juutalaiset saivat asua vain määrätyillä alueilla Suomessa. Vastaajat kokivat myös, että museon avulla Suomen juutalaisilla olisi mahdollisuus tutustua omiin juuriinsa, saada mahdollisesti valaistusta omiin esivanhempiin ja tällä tavoin eheytyä ja voimaantua itse. Museon tutkimuksellinenkin rooli nousi vastauksissa esiin. Tutkimuksen näkökulmaa peräänkuuluttaneet kaipasivat Suomen juutalaisuuden historiallista ja nykyhetken tutkimusta, ja tähän oma museo vastaajien mukaan antaisi lisää mahdollisuuksia. Oman museon toivottaisiin myös osallistuvan aktiivisesti akateemiseen diskurssiin.²⁸

3.4 Museo identiteetin rakentajana ja vahvistajana, sekä ihmisen muistin jatkeena

Suomen juutalaisten museo nähtiin monissa vastauksissa vahvasti välineenä oman juutalaisen identiteetin rakentamiseen ja vahvistamiseen. Vastaajien mukaan oma juutalaismuseo sitoisi Suomen muiden Eurooppalaisten juutalaismuseoiden ryhmään, ja tällä tavoin liittäisi Suomen juutalaiset syvemmin myös koko maailmaa käsittävään juutalaisuuden yhteyteen. Juutalaisuuteen liittyvä kaksoisidentiteetti ei diasporassa²⁹ eläville kuitenkaan aina ole helppoa,³⁰ ja siitä syystä oma museo koettiin monissa vastauksissa tätäkin ominaispiirrettä vahvistavana elementtinä. Identiteetin koetaan voivan toimia eräänlaisena ankkurina menneisyyteen. Museot voivatkin auttaa ihmisiä kokemaan itsensä osana sukupolvien jatkumoa.³¹

"Koska ei ole tietoa, viisautta, ymmärrystä, tulevaisuutta ilman menneisyyttä."

"Sellainen on tarpeen suomenjuutalaisten juurien vahvistamiseksi"

---

²⁸ Museoammattilaiset ovat akateemisesti koulutettuja ja siten sisäistäneet yhdeksi tehtäväkseen tutkimustiedon tuottamisen." *Uuden tiedon tuottaminen nähdään museon keskeisenä tehtävänä. Esimerkiksi Iso-Britanniassa valtion omistamat museot julkaisevat enemmän tieteellisiä artikkeleita kuin monet yliopistot.*" Kinanen (toim.) 2009, 113-114

²⁹ "...hajaannusta, hajallaan asumista. Se merkitsee myös pakkomuuttoa, jossa jokin uskonnollinen tai kansallinen ryhmä joutuu muuttamaan uuteen maahan tai uudelle asuma-alueelle. Diasporassa kansa tai ryhmä säilyttää oman identiteettinsä, vaikka eläkin eristyksessä alkuperäisestä kulttuuristaan." <http://fi.wikipedia.org/wiki/Diaspora> 24.5.2011

³⁰ Torvinen 1989, 182-186

³¹ Kinanen (toim.) 2009, 117, Heinonen, Lahti 1988, 326-330

”Kyllä, asia on tärkeä meille ,tuleville sukupolville ja muille tietää meidän historiaamme & Our Jewish Heritage & History”

”Sillä olisi tärkeä merkitys Suomen juutalaisille itselleen. Tietoa juurista. Mahdollista toimia jonkin verran myös identiteetin vahvistajan nuorille juutalaisille.”

Tarvetta omalle museolle pyrittiin perustelemaan myös mahdollisia ja olemassa olevia uhkia tunnistamalla ja kuvaamalla. Museon toivottiin ratkaisevan muun muassa oman kulttuurin katoamisen ongelman ja toimivan siten oman yhteisön muistin välittäjänä ja tallentajana, toimivan eräänlaisena investointina tulevaisuutta ajatellen.³² Monet vastaajista kokivat, että *”vanhemman polven vielä ollessa hengissä”*, olisi jo kiire päästä tallentamaan Suomen juutalaisuuteen liittyviä esineitä ja asioita. Osalle vastaajista myös islam näyttäytyi uhkana tai haasteena omalle kulttuurille.

”Juutalainen väestö vähenee ja assimiloituu, museo tallentaa ”vanhan”.

”Seurakunnat pienenee, kulttuuri katoaa. Lapsille, lasten lapsille arvokasta tietoa.”

”Perinnetieto mm. juutalaisten kulkeutumisesta suomeen häviää tulevilta sukupolvilta, tietoja kannattaa kerätä vielä kun on elossa yksi sukupolvi joka muistaa vaikeammat ajat.”

”Juutalaisten historia on pitkä ja monet tärkeät asiat ja tapahtumat hautautuvat sukupolvien mukana. Upeat tarinat jäävät kertomatta.”

”Ilman muuta syytä esitellä historiaamme ja kulttuuriamme väestölle, etenkin kun islam kasvaa Suomessa.”

---

³² Museon yksi perustehtävistä onkin toimia yhteiskunnan muistina. Heinonen, Lahti 1988, 316, Kinanen (toim.) 2009, 17-18

3.5 Ei riittävästi substanssia?

Vaikka valtaosa kyselyyn vastanneista kokikin Suomen juutalaisista ja juutalaisesta kulttuurista kertovan museon tarpeelliseksi, 5% vastaajista, suhtautui kielteisesti asiaan. Kaikki ne henkilöt, jotka olivat valinneet tämän vastusvaihtoehdon kokivat, että Suomen juutalainen yhteisö on määrältään liian pieni ja historialtaan liian lyhyt ja ”vähäinen”, että sillä voisi olla oma museo.³³ Näiden vastaajien kohdalla Suomen juutalaisen yhteisön vähäisyyden korostamisen rinnalla kulki voimakkaana pelko ja epäily siitä että museossa ei tulisi riittämään tarpeeksi kävijöitä. Kukaan kielteisen vastusvaihtoehdon valinneista ei siis varsinaisesti kiistänyt museon tarpeellisuutta itselleen tai yhteisölle, vaan jokainen kielteisesti suhtautunut lähestyi asiaa pelkästään yhteisön ulkopuolisen silmin.

”Liian suppea aihe ja pieni väestönosa. Historiallisestikaan ei kovin merkityksellinen maahanmuutto.”

”Kävijöitä ei tulisi riittämään pitkällä tähtäimellä. On nöyryyttävämpää ylläpitää museota, jossa ei ole kävijöitä kuin että museota ei olisi lainkaan.”

”Mielestäni juutalainen väestömme on liian pieni museon ”oikeuttamiseksi”.”

4. JUUTALAINEN ELÄMÄ MUSEOSSA

Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenistölle toimitetun kyselylomakkeen kolmas osio kartoitti vastaajien käsitystä siitä, minkälaisia asioita, esineitä tai tapahtumia Suomen juutalaisista kertovassa museossa voitaisiin heidän mielestään esitellä. Monet kyselyyn vastanneista olivat sitä mieltä, että jokaisesta juutalaisesta kodista löytyisi omaan museoon sopivia esineitä. Vastaajien lähestymistapa kysymykseen oli siis hyvin käytännönläheinen, jopa siinä määrin, että osa vastaajista jo ilmoittautui esinelahjoittajaksi tälle täysin hypoteettiselle museolle. Yhtäkaikki vastauksissa korostui ajatus siitä, että Suomen juutalaisten omassa museossa tulisi esitellä kaikkea

---

³³ Postmodernismin myötä kulttuuripolitiikassa on suhtauduttu suotuisammin sosiaaliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Suvaitsevaisuus on lisääntynyt ja sitä kautta marginaalikulttuurit ja vähemmistöryhmät ovat saaneet enemmän näkyvyyttä. Tasa-arvon nimissä on katsottu, että vähemmistöillä on samat oikeudet kuin enemmistöillä. Kinanen (toim.) 2009, 126

juutalaisuuteen liittyvää, niin vanhoja uskonnollisia traditioita, juhlapyyhiä ja esineistöä kuin aivan tavallista sosiaalistakin elämää, nykypäivää. Niiltäkin vastaajilta, jotka suhtautuivat museo –ajatuksen kielteisesti, löytyi kuitenkin runsaasti ehdotuksia siihen mitä oma museo voisi pitää sisällään.

4.1 Juutalaisten historia ja nykypäivä Suomessa ja muualla maailmassa

Osa kyselyyn vastanneista kertoi oma-aloitteisesti vierailleensa yhdessä, tai useammassa juutalaismuseossa Euroopassa tai muualla maailmassa. Kokemukset muiden maiden juutalaismuseoiden sisällöistä ovatkin varmasti toimineet kyselyyn vastanneille, niillekin jotka eivät erikseen ilmaisseet kokemuksiaan vierailuista juutalaismuseoissa, esikuvina ja innoittajina oman museon sisältöjä mietittäessä. Tällä hetkellä, Israelin valtion Tieteen ja teknologian verkkosivustolla³⁴ esitettyjen luetteloiden mukaan maailmassa on tällä hetkellä 87 juutalaismuseota ja 62 holokaustimuseota, joista valtaosa sijaitsee Euroopassa. Seurakuntalaiset vastauksissaan havahtuvatkin itse nostamaan esiin kysymyksen, miksi Suomessa todella ei ole juutalaismuseota, kun lähes jokaisesta muusta Euroopan valtiosta sellainen löytyy.³⁵

Yksi kyselyyn vastanneiden selkeimmistä toiveista museon sisältöihin liittyi nimenomaan tiedon tuottamiseen. Historian ja nykyhetken faktoihin perustuvalla tiedolla haluttiin parantaa kanssakansalaisten tietoisuutta juutalaisuudesta ja sitä kautta vaikuttaa heidän asenteisiinsa juutalaisia ja juutalaisuutta kohtaan. Esiin haluttiin tuoda juutalaisten rooli Suomen rakentamisessa käsitellen sotia, sekä eri elämän aloilla tieteessä, taiteessa, politiikassa ja urheilussa vaikuttaneiden ja edelleen vaikuttavien merkittävien juutalaisten henkilöhistorioita. Merkkihenkilöiden rinnalle museoon kaivattiin kuitenkin myös tavallisten seurakuntalaisten ääni valokuvien, haastattelujen, tarinoiden ja kirjeiden muodossa. Monet vastaajat esittelisivät omassa museossa myös Suomen juutalaisen seurakunnan toimintaa luonnollisesti synagogan, hautausmaan, oman päiväkodin, koulun ja vanhainkodin kautta.

---

³⁴ 12.5.2011 listaus juutalaismuseoista maailmalla: <http://www.science.co.il/Jewish-Museums.asp>
 12.5.2011 listaus holokaustimuseoista maailmalla: <http://www.science.co.il/Holocaust-Museums.asp>

³⁵ 12.5.2011 listaus juutalaismuseoista maailmalla: <http://www.science.co.il/Jewish-Museums.asp>

Luonnollisesti merkittävänä sisältönä museossa vastausten perusteella näyttäytyisi juutalaisuuden hengellinen ydin kietoutuen juutalaiseen kulttuuriin kokonaisuudessaan. Kukaan vastaajista ei tehnyt eroa juutalaisuudessa uskonnon ja kulttuurin välille, vaan nämä nähtiin rinnakkaisina elementteinä. Varsinaiseksi sisällöksi museoon vastaajat ehdottivatkin siis kaikkea juutalaiseen elämänkaareen ja vuodenviertoon kuuluvaa rukousesineistä arkisiin astioihin, tekstiileihin, asioihin ja tapahtumiin. Myös monenlainen juutalaisiin ammatteihin liittyvät työkalut ja instrumentit kiinnostaisivat monia. Juutalaisten kieliasiat tulivat myös monessa vastuksessa esiin. Näiden rinnalle esitettiin myös juutalaisen kirjallisuuden, kuvataiteen ja musiikin esittämistä omassa museossa.

”Kotien, lasten kasvattamiseen liittyvät tavat, leikkien opettaminen ja satujen kertominen lapsille. Koulunkäyntiin & ammatteihin oppimiseen liittyviä tapoja ja keinoja erilaisten perheiden ja sukujen piirissä. Käsien taitojen kartoittaminen ajan saatossa. Ruokaan ja uskuntoon liittyvät keinot hoitaa ihmisen sielua ja kehoa hengissä selviämistä kohentavaan suuntaan. Teorioita tulevaisuutensa suunnittelemiseen, ammatinvalintaa, elämäntehtävänsä varten. Ihmissuhteiden toiminnan helpottaminen toisten tapojen, uskomusten ja kulttuurien kesken.... ”

Ainoastaan kaksi kyselyyn vastannutta henkilöä ehdotti museoon erikseen holokaustia käsittelevää osuutta. Holokaustia kuitenkin sivuttiin usein teemalla ”sodan aikaiset tapahtumat”. Syyn tähän kiertoilmaisuun uskon löytyvän siitä, että kyselyyn vastanneiden mukaan juutalaisuus ei saisi näyttäytyä pelkästään joukkotuhon kautta, vaan sitä vastoin elinvoimaisena ja rikkaana kulttuurina. Vilkun mukaan muistiorganisaatioiden tulee kuitenkin voida käsitellä kipeitäkin asioita, koska sillä tavoin on mahdollista auttaa yhteisöjä pääsemään niiden yli. Hänen mukaansa unohtaminen on siis muistamisen lisäksi elintärkeää yhteisön ja yksilön hyvinvoinnin näkökulmasta.³⁶

Israelin valtion historia ja Suomen juutalaiset Israelin sodissa nousivat monille tärkeiksi teemoiksi. Myös juutalaisuutta koskettavat globaalit teemat kuten maahanmuutto ja maastamuutto. Monia kiinnostavaa aihepiiriä löytyikin israelilaisista Suomessa, ja suomalaisista Israelissa³⁷, Suomen ja Israelin valtioiden väliset suhteet, sekä Lähi-idän

---

³⁶ Kinanen (toim.) 2009, 21

³⁷ Torvinen 1989, 210-211

tilanne, jotka kaikki haluttaisiin monissa vastauksissa tuoda omassa museossa näkyviksi. Eräiden vastaajien kommentit Lähi-idän konfliktin kontekstissa,

”Emme ole pahoja”

”Olemme samanlaisia kuin kaikki muutkin”

osoittaa yhtä aikaa sekä Suomen juutalaisen inhimillistä hätää ja huolta Israelin tilanteesta, kuin avuttomuuttakin tilanteen edessä. Oman museon kautta vaikeidenkin asioiden käsittelyyn kuitenkin koettiin avautuvan mahdollisuus. Monelle vastaajalle olisi tärkeää, että Lähi-itään liittyvissä asioissa informaatio ei olisi median tapaan väritynyttä suuntaan tai toiseen, vaan mahdollisimman puolueetonta. Kyselyyn tulleista vastauksista saattoikin lukea, että omassa museossa olisi hyvä tuoda esiin jaettu arvopohja ja yhteinen tausta kristinuskon ja islamin kanssa, koska vastaajien mukaan juutalaisuus usein esitetään virheellisesti suhteessa näihin muihin uskontoihin.

Monet vastaajista sisällyttäisivät varsinaisen museon toimintaan vaihtuvien taidenäyttelyiden mahdollisuuden, konsertti-, elokuva, ja luentotilat sekä oman arkiston. Osa vastaajista näkisi oman museon yhteydessä myös juutalaisen kaupan, josta voisi ostaa kosher –ruokaa ja juomaa, juutalaista kirjallisuutta, musiikkia ja taidetta. Moni näkikin museoajatuksen laajemmassa mittakaavassa, eräänlaisena foorumina myös seurakuntalaisten omien tietojen päivittämiseen ja luontevaksi osaksi arkipäivään.

5. JUUTALAISMUSEON MUOTO

Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenistölle toimitetun kyselylomakkeen neljännessä kysymyssarjassa tiedustellaan eri museomuotojen mielekkyyttä vastaajille. Varsinaista kysymystä edeltää eräänlainen lyhyt ote museologiasta nyt 2010-luvulla, siitä kuinka museotalalla yhä useammin liian pienien tilojen, liian vähäisten varojen ja tavaraähkyn puristuksessa päädytään digitaaliseen maailmaan tuotettuun museototeutukseen.³⁸ Kysyinkin seurakuntalaisilta miten he suhtautuisivat internet-museoon, vai kokevatko he perinteisen museokäsityksen omalla kohdallaan mielekkäämmäksi.

Edellä läpikäytyjen seurakuntalaisten museovisioiden ja toiveiden pohjalta on helppoa ymmärtää, että suurin osa vastaajista kannattaa perinteisen fyysisen museon

---

³⁸ Svansson 2003, 112-113

olemassaoloa, tai fyysisen museon ja internetnäyttelyn yhdistelmää. Museolta halutaan nimenomaan elämyksellisyyttä ja käsinkosketeltavuutta. Nekin harvat, joiden mielestä pelkästään digitaalinen museo riittäisi, kertovat motiiviksi tälle pääosin taloudelliset syyt. Talouteen liittyvät huolenaiheet on tosin helppo ymmärtää pienten seurakuntien ja yhteisöjen kyseessä ollessa.

”Virtuaalimuseo olisi todella hyvä, se kun ei olisi sidottu aikaan eikä paikkaan. Myös kustannukset lienevät paljon kohtuullisemmat kuin fyysisen museon ylläpitämisessä.”

”Pelkkä virtuaalimuseo riittää. Perinteisen museon kustannukset ei kateta ainakaan pääsymaksuilla. Pitää toki järjestää esinearkisto.”

”Virtuaalinen museokin on parempi kuin ei mitään ja saavuttaa laajemman kontaktipinnan, mutta fyysinen museo on konkreettisempi. Kannatan molempien yhdistelmää.”

”Pelkkä virtuaalimuseo menettää uskottavuutta sekä ei tarjoa samaa elämyksellisyyttä kuin fyysinen vaihtoehto.”

”Olen perinteisen museokäsityksen kannalla. Toki virtuaalisuus on nykyaikaa, mutta internetiin meno ei ole sama asia. Siinä ei kerta kaikkiaan ole samaa hehkoa, osallistumisen ja vuorovaikutuksen tunnetta.”

”Olen perinteisen museokäsityksen kannalla. Meillä on harha nykyään, että virtuaalielämä vastaa todellista ja aitoa vuorovaikutusta ihmisten kesken. Museo alkaa elää kun se on myös konkreettisesti olemassa. Mezuzan tai shabeksen merkitys ei selviä pelkällä ajattelulla, vaan konkretia tekee kokemuksesta elävän kun se yhdistyy symboliseen.”

Taloudelliseen näkökulmaan ja juutalaisen yhteisön ”vähäisyyteen” liittyen osa vastaajista otti laajemmin kantaa museomuotoon. Heidän mielestään erillinen juutalaismuseo ei olisi järkevä, vaan he näkisivät mieluummin esimerkiksi oman osaston esimerkiksi Kansallismuseossa tai seurakunnan tiloissa. Monet myös laajentaisivat yksittäisen vähemmistökulttuurin esiin nostamisen laajemmaksi käsittämään mieluummin mahdollisimman laajasti juutalaisten lisäksi myös muita suomalaisia vähemmistöjä kuten suomenruotsalaiset, saamelaiset, tataarit, venäläiset, virolaiset, ja somalit.

Lisäksi tiedustelin, missä seurakuntalaisten mielestä oman fyysisen museon tulisi sijaita. Valtaosa vastauksen antaneista ehdotti museon sijaintipaikaksi Helsinkiä ja seitsemän henkilöä Turkuakin, jotka molemmat ovat toki luonnollisia valintoja tänä päivänä olemassa olevien juutalaisten seurakuntien sijainnin näkökulmasta. Vain kourallinen

vastaajista toivoisi museon sijaitsevan seurakunnan tilojen yhteydessä. Tämä vahvistaa kyselyyn saapuneista vastauksista syntynyttä kuvaa siitä, että Suomen juutalaiset haluaisivat kertoa itsestään, kulttuuristaan ja uskonnostaan nimenomaan mahdollisimman laajalle yleisölle eräällä tapaa museon ”puolueettomalla” maaperällä. Ajatus fyysisestä yhteydestä museon ja seurakunnan välillä koetaan problemaattiseksi. Seurakunnan jäsenten vastauksista käy ilmi, että jäsenistö toivoisi seurakuntien hallussa olevien esineiden ja asiakirjojen olevan helpommin seurakuntalaisten saavutettavissa. Koska pääsy tutustumaan seurakuntien arkistoihin ja esineisiin koetaan nyt seurakuntalaisten keskuudessa lähtökohtaisesti hankalana, ei museota haluttaisi mielellään sijoittaa seurakuntien yhteyteen.

6. YHTEENVETO

Suomessa, ja yleensä Pohjoismaissa, on ollut tapana, että museot syntyvät ”alhaalta päin” yhteisöjen omin toimin eikä ylhäältä viranomaispäätöksin.³⁹ Siksi onkin mielenkiintoinen kysymys, miksei juutalaisyhteisö ole tehnyt omaa museotaan vai onko esineitä, kokoelmia, sijoitettu jo oleviin museoihin vai onko museon funktio(t) hoidettu yhteisössä toisin?

Kyselyyn saapuneiden vastausten perusteella voi päätellä, että Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenet olisivat kiinnostuneita oman museon perustamisesta. Kyselystä selvisi myös, että vaikka juutalaisilla seurakunnilla olisi hallussaan museaalaisia aineistoja ja objekteja, niiden koettaisiin olevan vaikeasti saavutettavissa. Myös nykyiset Kansallisarkiston kokoelmat⁴⁰ koetaan kyselyyn vastanneiden keskuudessa tarpeellisiksi, mutta riittämättömiksi.

Helsingin juutalaisen seurakunnan asiamiehen, Dan Kantorin mukaan syy siihen, että Suomen juutalaisilla ei ole omaa museota, on resurssien ja kiinnostuksen puute. Hänen mukaansa oman museon perustamisesta on kuitenkin ollut yleisesti puhetta, mutta resurssien ja sopivan paikan puute ovat estäneet asian etenemisen. Kansallisarkistossa on nykyisin Suomen Juutalaisten Arkisto, *Fenno Judaica*, johon tällä hetkellä kerätään sekä seurakuntien että yksityisten henkilöiden arkistoja. Suomen kansallismuseosta

³⁹ Kinanen (toim.) 2009, 25

⁴⁰ Fennojudaica <http://fennojudaica.jehelsinki.fi/>

löytyy myös jonkin verran juutalaisen kulttuurin esineistöä. Tästä huolimatta Dan Kantorin mukaan Suomen juutalaisten omalle museolle löytyisi tilaus. Hänen mukaansa Suomen juutalaiset, jotka ovat yksi maamme vanhimmista vähemmistöistä, ansaitsisivat suuremman huomion. Myös nykyisin vallalla olevan monikulttuurisuuden kontekstissa juutalaismuseon perustamiseen löytyisi varmasti hänen mukaansa perusteita.⁴¹

Vaikka Suomen juutalaiset ovat sangen hyvin assimiloituneet suomalaiseen yhteiskuntaan, ovat he kuitenkin onnistuneet myös säilyttämään omaa kulttuuriaan. Tässä on varmasti auttanut yhteisön yhteisten toimintojen ohella kodin keskeinen asema juutalaisuudessa. Juutalaiselle koti on hänen pyhäkkönsä ja siellä on ollut mahdollista vaalia itselle tärkeitä asioita. ”*Kodilla on ollut suurempi merkitys juutalaisuuden säilymiselle kuin synagogalla tai koululla*”⁴² On valitettavaa, että juuri Suomen juutalaisten tehokas assimilaatio, vähittäinen etääntyminen traditioista, on johtanut Suomen juutalaisen kulttuurin supistumiseen, joka alkaa näkyä vallitsevassa kiinnostuksen tasossa omaan kulttuuriperintöön, sen vaalimiseen ja säilyttämiseen.⁴³ Tätä taustaa vasten on kenties mahdollista ymmärtää myös se, miksi Suomen juutalaiset eivät ole perustaneet omaa museotaan. Asiaan on osaltaan saattanut vaikuttaa myös pelko, että oma museo herättäisi turhaa huomiota ja sitä myötä aiheuttaisi ongelmatilanteita. Osa kyselyyn vastanneista nostikin esiin antisemitismin ja sitä seuraavat tuhoet. Monet epäilivät, että jos Suomen juutalaisilla olisi oma museo, joutuisi se mahdollisesti erilaisten vahingontekojen kohteeksi.⁴⁴

Maamme museokentässä olisi kuitenkin nähdäkseen hyvin tilaa (uskonnollisiin) vähemmistökulttuureihin keskittyville museoille. Juutalainen museo joko itsenäisenä laitoksena tai jonkin laitoksen yhteydessä sekä avaisi juutalaisuutta ympäröivälle yhteiskunnalle, että toimisi tietynlaisena suomenjuutalaisuuden näyteikkunana myös kansainvälisille aiheesta kiinnostuneille ryhmille. Museoiden perustamisesta yleensä on kuitenkin todettava, että Suomessa on viimeisimpien tilastojen mukaan yli 1100

⁴¹ Dan Kantorin haastattelu 23.3.2010. Aineisto kirjoittajan hallussa.

⁴² Kantor, London, Muir 2006, 35

⁴³ Torvinen 1998, 213-214

⁴⁴ Seurakuntalaisten huoli on helppoa ymmärtää. Lue esimerkiksi Ilta-Sanomat 22.1.2008: *Poliisi suojaa Berliinin juutalaismuseota terroriuhan takia*, tai YLE:n uutiset 10.6.2009 <http://m.yle.fi/w/uutiset/ulkomaat/ns-yduu-3-796564?zi=true> *Yksi kuoli ammuskelussa Washingtonin juutalaismuseossa*.

museota, joista ammatillisesti hoidettuja on vain pieni osa.⁴⁵ Nykypäivänä museon perustaminen ei enää myöskään tarkoita pelkästään vanhojen esineiden keräämistä, vaan museoammatillinen toiminta edellyttää tieteellistä dokumentointia, perusteellista näyttelysuunnittelua ja jatkuvaa ammatillista hoitoa.⁴⁶ Suomen juutalainen yhteisö on kiistatta jäsenmäärältään pieni, ja olisikin kohtuutonta olettaa, että Suomen juutalaisilla seurakunnilla itsellään olisi resursseja oman museon perustamiseen saati sen ylläpitämiseen.^{47 48}

Kulttuurien museo Tennispalatsissa Helsingissä tutkii ja esittelee maailman kansoja ja kulttuureita ja tallentaa niiden kulttuuriperintöä. Museon nykyisen keruu- ja tutkimustoiminnan pääpaino on nykyajan kulttuuri-ilmiöiden dokumentoinnissa. Yleisnografiset ja suomalais-ugrilaiset kokoelmat muodostavat Kulttuurien museon toiminnan ytimen.^{49 50} Tähän mennessä⁵¹ kulttuurien museo on esitellyt valtaosin muiden vieraiden maiden kulttuureja.⁵² Kulttuurien museon näyttelytoiminnan kuvaillaan ”...avaavan näkökulmia sekä menneeseen että nykymaailman tapahtumiin ja ihmisten elämäntapoihin eri puolilla maailmaa, myös *monikulttuurisessa Suomessa*.”⁵³

⁴⁵ Kinanen (toim.) 2009, 93

⁴⁶ Kinanen (toim.) 2009, 100-103

⁴⁷ Museon perustaminen edellyttää museoammatillisesti koulutettua henkilökuntaa, näyttely- ja säilytystiloja sekä ATK-järjestelmiä, jotka puolestaan aiheuttavat huomattavia kustannuksia ja vaativat siten pitkälle tulevaisuuteen kantavia taloudellisia resursseja. Julkisuudessa käydään juuri keskustelua ainakin Sisällissotamuseon ja Evakkomuseon perustamisesta, vaikka museoiden perustamisinto hyvinkin vaihtelevin perustein on museoammatillisesti tarkasteltuna johtanut kestäättömään tilanteeseen, jossa nykyisistään museoiden kokoelmista ei kyetä huolehtimaan riittävän hyvin, ammatillinen neuvonta- ja ohjaustyö on riittämätöntä eikä resursseja ole saattavissa lisää.

⁴⁸ Juuri parhaillaan vaikuttaisi olevan käynnissä myös harrastajapohjalta ponnistava juutalais- tai holokaustimuseohanke. Iisalmen Sanomat uutisoi 14.5.2011 *Sisaresta jäi poninhäntä*. Kyseessä on artikkeli Jorma K. Ahosesta, joka on 30 vuoden aikana koonnut oman Holocaust – näyttelyn ”Exodus”. ”Ahonen kertoo, että Patmos Lähetysseuratiö yrittää perustaa näyttelyä varten museon, mutta tarkka aikataulu ei ole vielä tiedossa.” ”Muistoalueen lisäksi näyttelyssä on vankiparakki keskitysleirivankeineen, ghetto-kuvaelma, isokokoisia valokuvia joista osa on saatu vainojen museosta Israelista, ja vitriineissä kirjeitä, postikortteja, rahoja, karttoja, asiakirjoja ja alkuperäisiä esineitä keskitysleireiltä ja Israelista.”

⁴⁹ 12.5.2011 http://www.nba.fi/fi/kumu_esittely

⁵⁰ Kulttuurien museon johtajan Eija-Maija Kotilaisen mukaan ” *Kulttuurien museon tehtävä on esitellä Euroopan ulkopuolisia ja suomalais-ugrilaisia kansoja*.” Sähköpostikirjeenvaihto 12.5.2011, aineisto kirjoittajan hallussa.

⁵¹ Katso Kulttuurien museon kotisivujen näyttelyluettelo vuodesta 1999

http://www.nba.fi/fi/kumu_nayttelyt

⁵² Kulttuurien museon johtaja Eija-Maija Kotilainen 12.5.2011: ”*Olemme joissakin näyttelyissä esim. Minareetin kutsu esitelleet myös suomalaisia vähemmistöjä tässä tapauksessa muslimeja (mi. tataareja). Olemme myös pari kertaa esitelleet saamelaiden kulttuuria näyttelyissä*.” Sähköpostikirjeenvaihto 12.5.2011, aineisto kirjoittajan hallussa.

⁵³ 12.5.2011 http://www.nba.fi/fi/kumu_esittely, alleviivaus kirjoittajan oma merkintä.

Kulttuurien museolla on jo tällä hetkellä kokoelmissaan jonkin verran juutalaista esineistöä, mutta suunnitelmia juutalaisesta kulttuurista kertovalle näyttelylle ei museonjohtajan mukaan ole.⁵⁴ Voisiko kuitenkin olla mahdollista, että Kulttuurien museo tulevaisuudessa huomioisi useammin sitä lähellä olevia vähemmistöryhmiä, joille oman kulttuuriperinnön tallentaminen ja esittelemineen ainoastaan oman yhteisön voimavaroin ei ole mahdollista? Voisiko siis Suomen kansallismuseoon kuuluvan Kulttuurien museon ajatella tulevaisuudessa olevan Suomen juutalaisen kulttuuriperinnön tallentaja ja esittäjä?

Suomi on monikulttuurinen yhteiskunta johon erilaiset vähemmistöt ovat tuoneet oman rikastuttavan lisänsä jo vuosisatojen ajan. Viime vuosikymmeninä kiihtynyt kansainvälistyminen tuo maahan myös jatkuvasti lisää väestöryhmiä, jotka muokkaavat suomalaista yhteiskuntaa jokainen omalta osaltaan. Pluralistisessa yhteiskunnassa vähemmistöryhmiin ja marginaaliin kuuluvien ihmisten elämäntapojen ymmärtäminen on keskeinen yhteisen tasapainon saavuttamisen tie. Suomi on kuitenkin jo jossain määrin moniäänisten museoiden maa: Museoliiton kotisivujen hakukoneessa on tällä hetkellä 925:n keskenään hyvin erilaisen museon tiedot,⁵⁵ joista voi jo ymmärtää museon olevan media, yhtä aikaa useita erilaisia viestejä ja sisältöjä tuottava ”organismi”.⁵⁶

Vaikka julkisuudessa jatkuvasti käydään keskustelua museoiden rahoitusrakenteesta, kävijämäärästä ja valtion ja kuntien museoille suuntaamien varojen niukentumisesta, ei museoiden olemassaoloa tai uusien museoiden perustamistarvetta voi mitata pelkästään näillä mittareilla. Jo olemassa oleva tarve museolle ei siis katoa minnekään, vaikka resursseja sen perustamiseen ja ylläpitämiseen ei olisikaan. Ihmisen tarve oman kulttuurin harjoittamiseen, tallentamiseen ja vaalimiseen ovat inhimillisyyden syvimpiä ilmenemismuotoja.

---

⁵⁴ Kulttuurien museon johtaja Eija-Maija Kotilainen 12.5.2011: ”Kokoelmissamme on joitakin juutalaisia esineitä. Emme ole suunnittelemassa juutalaisvähemmistön kulttuurin esittelyä.” Sähköpostikirjeenvaihto 12.5.2011, aineisto kirjoittajan hallussa.

⁵⁵ 12.5.2011 <http://www.museot.fi/museohaku/>

⁵⁶ Kinanen (toim.) 2009, 125-128

Lähteet:

Kyselytutkimus Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenistölle keväällä 2011.
Aineisto kirjoittajan hallussa.

Sähköpostikirjeenvaihto Helsingin juutalaisen seurakunnan asiamiehen Dan Kantorin kanssa 2010-2011.
Aineisto kirjoittajan hallussa.

Sähköpostikirjeenvaihto Kulttuurien museon museonjohtajan Eija-Maija Kotilaisen kanssa toukokuussa 2011. Aineisto kirjoittajan hallussa.

Kansainvälisten juutalaismuseoiden toimintaperiaatteiden ja perustamisvuosien kartoitus internetsivustojen <http://www.science.co.il/Jewish-Museums.asp> ja <http://www.science.co.il/Holocaust-Museums.asp> perusteella kevään 2011 aikana.
Aineisto kirjoittajan hallussa.

Kirjalliset lähteet:

Kantor, Dan, London, Mindele & Muir, Simo (toim.)
LeChaim! Kuvia Suomen juutalaisten historiasta. Helsinki 2006.

Harviainen, Tapani & Karl-Johan Illmann (toim.): *Juutalainen kulttuuri.* Helsinki 1998.

Heinonen Jouko, Lahti Markku: *Museologian perusteet*, Museoliiton julkaisuja 34, 1988

Kinanen Pauliina (toim.) *Museologia tänään*, Suomen museoliiton julkaisuja 57, 2009

Pettersson Susanna, Kinanen Pauliina, *Suomen museohistoria*, Suomalaisen kirjallisuuden seura 2010

Svansson Elisabet
Museo kaikille. Pohjoismainen esteettömyys ja saavutettavuusopas. Valtion taidemuseo 2003

Torvinen, Taimi, *Kadimah. Suomen juutalaisten historia.* Otava, 1989.

Lehdet:

Hakehila-lehti, vuosikerrat 2002-2011

Hufvudstadsbladet 27.10.2010, Dagens figur

Internet -lähteet

24.5.2011

http://www.goisrael.com/Tourism_Fin/Tourist+Information/Facts+and+Figures/Population.htm

10.3.2011 http://fi.wikipedia.org/wiki/Suomen_juutalaiset

14.4.2011 http://fennojudaica.jchelsinki.fi/fi_his_holocaust.html

24.5.2011 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Diaspora>

12.5.2011 <http://www.science.co.il/Jewish-Museums.asp>

12.5.2011 <http://www.science.co.il/Holocaust-Museums.asp>

24.5.2011 <http://fennojudaica.jchelsinki.fi/>

10.6.2009 <http://m.yle.fi/w/uutiset/ulkomaat/ns-yduu-3-796564?zi=true>

12.5.2011 http://www.nba.fi/fi/kumu_esittely

12.5.2011 http://www.nba.fi/fi/kumu_nayttelyt

12.5.2011 <http://www.museot.fi/museohaku/>

Kyselytutkimuslomake Suomen juutalaisten seurakuntien jäsenistölle 2011

Sukupuoli*

Mies
Nainen

Ikä*

Alle 20 vuotta
20-30 vuotta
30-40 vuotta
40-50 vuotta
50-60 vuotta
60-70 vuotta
yli 70 vuotta

Koulutus*

Opisto
Ammattikoulututkinto
Ammattikorkeakoulututkinto
Alempi korkeakoulututkinto
Ylempi korkeakoulututkinto
Lisensiaatti/Tohtori
Muu

Tarvitaanko mielestäsi Suomeen Suomen juutalaisista ja juutalaisesta kulttuurista kertova museo?*

Kyllä
Ei
En osaa sanoa

Mikäli vastasit KYLLÄ, kerro lyhyesti miksi:

Mikäli vastasit EI, kerro lyhyesti miksi:

Minkälaisia asioita, esineitä tai tapahtumia Suomen juutalaisista kertovassa museossa voitaisiin mielestäsi esitellä?

Kerro muutama esimerkki.*

Millä tavoin Suomen juutalaisista kertova museo tulisi sinun mielestäsi toteuttaa? Riittäisikö sinun mielestäsi virtuaalimuseo, vai oletko perinteisen museokäsityksen kannalla?

Perustele vastuksesi.*

Mikäli kannatat perinteistä fyysistä museomallia, missä Suomen juutalaisista kertovan museon tulisi mielestäsi sijaita?

Mikä olisi mielestäsi Suomen juutalaisista kertovan museon tehtävä, tai tärkeimmät tehtävät ja toiminnan päämäärät?*

Kiitos vastuksestasi!

Kaikki vastaukset käsitellään täysin anonymisti ja luottamuksellisesti.

Mikäli haluat tutustua tutkimuksen tuloksiin sen valmistuttua, ilmoita tässä yhteystietosi (Nimesi, osoite/sähköpostiosoite)